

NAŠE SLIKE.

V klubu ruskih nihilistov. Stranka ruskih nihilistov je trdno organizirana tajna družba, kateri sta napisala program Hercen in Bakunin, ki sta v Londonu skupno urejevala list „Kolokolj“ in jela odtod razširjati svoje anarhističske nazore. Težnje nihilistov je Bakunin v svojem „revolucionarnem katekizmu“ označil sledeče: „Nihilist živi zgolj zato na svetu, da uniči ves obstoječi družabni red, ... ves izobraženi svet z njegovimi postavami, šegami in moralo vred.“ Sedaj je z nihilistiškimi nazori okužen zelo velik del ruske inteligence, zlasti dijaki in dijakinje. Najgrše delo nihilizma, ki dela zgolj z bombami in nožem, je bombni atentat na blagega Aleksandra II. leta 1881., ki je ustavil reformno delo carjevo in uničil življenje enega izmed najbolj prosvitljenih ruskih carjev. Trdno so se organizirali nihilisti 1. 1879. na kongresu v Voronežu, ker jih je ojunalo dejstvo, da so porotniki oprostili znano nihilistko Vero Sasulic, ki je 1. 1878. izvršila atentat na petersburškega mestnega glavarja generala Trepova. Združili so se v klubu „Ljudska volja“. Sedaj je glavni sedež nihilistiškega gibanja London in švicarska glavna mesta, kjer živijo voditelji, ki najemajo zločince. Med slednjimi je mnogo Fincev in Kavkazcev. Naša slika nam kaže večer v ruskem nihilistiškem klubu. Vsi poslušajo govor mlade nihilistke dijakinje. Skoro najbolj verno sledi njenim izvajanjem mladi častnik. V ospredju podobe je star revolucionar zatopljen v težke misli. Drugi napravijo vtisk zanemarjenih, zapeljenih in bolnih fanatikov. V tem brezboštvu in tej umski ter nravni anarhiji tiči vse zlo Rusije.

Rodbinski prepir pred mirovnim sodnikom. Razen posebnih kmečkih sodišč ima ruski mužik največ opraviti pri mirovnem sodniku, ki ga izvolijo posamezna okrožna zemstva. Pred mirovnega sodnika spadajo civilne pravde, kjer gré za svote do 500 rubljev, v kazenskih zadevah pa prestopki in zločini, za katere je določena kazen do 1 leta ali pa 300 rubljev globe in prepiri glede dedščin. Tak prizor nam kaže naša slika.

Stolypin je sedaj ministrski predsednik na Ruskem. Stolypin je za dumo, ni pa kos nalogi, ki jo ima proti strahovladi revolucionarcev, ki so od dné do dné bolj predrzni in jih policija celó podpira.

Noblov institut v Štokholmu. Milijonar Nobel je ustanovil v Štokholmu zavod, kjer se na-

haja Noblova akademija, ki upravlja veliko ustanovo Noblovo. Iz te ustanove dobi vsako leto nagrado kak znanstvenik, pisatelj, tehnik ali kdorkoli, ki je storil kaj važnega in koristnega za človeštvo. Lani je dobil nagrado med drugimi tudi Sienkiewicz.

820

Slovensko gledališče.

Nekaj novega se pojavlja na našem odru, a povzdiga nas ne. Kar vidimo, je to, kar že zdavna poznamo: vprizorjeno zremo našo slabost in še bolj nas tišči k tlom tista v eni drami nakopičena strast kakor naši vsakdanji pogreški, ki nas ne težijo takó hudo, ker jih polagoma ali prebolimo ali premagamo. Zato je vtisk, ki so ga v naši duši zapustile te tragedije, mučen in moreč. Vsaka doba ima svojo umetnost in zato imata naši zadnji dve desetletji, ki značita največjo umsko in nravno brezvladje, kar ga je kdaj poznala zgodovina, tudi svoje nedovršene in neizdelane tragedije. Le mišljenje, ki služi modi in je vsakokratnemu okusu naprodaj, more pripisati moderni dramatik neko absolutno vrednost in označiti jo za višek naših kulturnih pridobitev. Taka kritika ne vpoštevá organske zveze, ki spaja umetnost enega stoletja z umetnostjo naslednjega, ne vidi kontinuitete med pravimi umotvori vseh dôb ter ne ume iz te celote razbrati zakonov, ki ravna in določujejo razvoj umetnosti in so edini resnični kriterij za njihovo pravo vrednost: ta kritika hvali zgolj dramatiko zadnjih dveh mesecev. In — ali je moderna dramatika — mi tu mislimo samo na tisto, ki so nam jo za moderno predstavljali na našem odru začetkom naše letošnje sezone — res vzrastla na modernem svetovnem naziranju? Mi prav dobro vemo, da docela ne! Tudi veda dandanes vsaj v svojih najidealnejših zastopnikih ne kaže življenja tako brezupnega in sirovega kot te tragedije in ne sankcionira nenravnosti in divje samovlade čuvstev ter strasti tako apodiktčno kot te razkosane drame, Laiška, „civilna“ morala je fantom, a te drame še senca fantoma niso, ker sploh nobene etike ne poznajo. Ali morda ugovarjate, da v njih ni tendence, da so prav zato času primerne, oprte na vedo „brez predpostav“, brez tendenc? Ne, gospodje oficialni kritiki — ta dramatika je vsa od kraja do konca tendenčna, kajti glasno oznanjuje v vsakem prizoru in v vsaki besedi